

Johanneksen evankeliumin selitys 39
Joh. 13:1-20

Jeesus pesee opetuslastensa jalat

Viimeksi pääsimme Johanneksen evankeliumin selityksessä luvun 12 loppuun. Samalla pääsimme teoksen ensimmäisen osan loppuun. Sille on tutkimuksessa annettu nimi ”Seitsemän ihmeen kirja”. Siinä on nimittäin valittu seitsemän Jeesuksen tekemää ihmettä, joiden avulla lukijalle kerrotaan se, kuka Jeesus on.

”Seitsemän ihmeen kirja” päättyy toteamaan:

Vaikka Jeesus oli tehnyt monia tunnustekoja ihmisten nähden, nämä eivät uskoneet häneen. (Joh. 12:37)

Syynä on evankeliumin kirjoittajan mukaan se, että Jumala oli paaduttanut juutalaisten sydämet, niin että he eivät voineet uskoa häneen.

Ihan ”Seitsemän ihmeen kirjan” lopuksi Jeesus kuitenkin vielä ”huutaa kovalla äänellä” ja summaa yhteen oman merkityksensä:

”Minä olen valo ja olen tullut maailmaan siksi, ettei yksikään, joka minuun uskoo, jäisi pimeyteen. Jos joku ei noudata minun sanojani, vaikka on ne kuullut, en minä häntä tuomitse. En ole tullut tuomitsemaan maailmaa, vaan pelastamaan sen.” (Joh. 12:46-47)

Näin hän vielä kertaalleen julkisesti kutsuu ihmisiä uskomaan häneen, Jumalan lähettämään Vapahtajaan.

Johanneksen evankeliumin toinen puolisko

Tämän jälkeen alkaa Johanneksen evankeliumin loppuosa. Siinä Jeesus ei Johanneksen evankeliumissa puhu kansanjoukoille enää yhtään mitään. Aiemmin evankeliumissa kansanjoukot ovat olleet yleensä kuulijakuntana. Jeesuksen tekemät ihmeet ovat koonneet heidät kuuntelemaan Jeesusta. Evankeliumin eräänä kantavana ajatuksena on ollut se, että Jeesuksen tekemät ihmeet ja hänen puhumansa opetukset *jakavat kuulijat kahteen joukkoon*. Toiset uskovat Jeesuksen sanoihin ja ottavat hänet vastaan sinä, joka hän onkin: Jumalan maailmaan lähettämä Messias, Pelastaja. Toiset torjuvat Jeesuksen ja alkavat vihata häntä.

Näin tapahtuu jako, joka on oikeastaan perustavanlaatuinen tuomio. Ne, jotka ottavat uskossa Jeesuksen vastaan, ne saavat hänessä ikuisen elämän ja vapautuvat tuomiosta. Ne taas, jotka eivät usko häneen hänen puhumiensa pelastavien sanojen kautta, ne tuomitaan; jo nyt, Jumalan edessä ikuisella tuomiolla, koska he eivät ole hyväksyneet itsellen syntiensä sovittajaa.

Johanneksen evankeliumin jälkimmäisessä osassa tämä jako ja tuomio on eräässä mielessä toteutettu. Epäuskoinen maailma ja sen ihmiset on jätetty sivuun. Jeesus kohdistaa puheensa ja opetuksensa yksinomaan opetuslapsilleen, häneen uskoville.

Hän otti orjan muodon

Pääsiäisjuhla oli jo tulossa, ja Jeesus tiesi, että oli tullut se hetki, jolloin hänen oli määrä siirtyä tästä maailmasta Isän luo. Hän oli rakastanut omiaan, jotka olivat tässä maailmassa, ja hän osoitti heille täydellistä rakkautta loppuun asti (Joh. 13:1)

Seuraa kuvaus tapahtumista Jeesuksen viimeisellä aterialla opetuslastensa kanssa, sekä puhe, jonka Jeesus piti heille aterian aikana jerusalemilaisen talon yläkerrassa olevassa salissa.

He olivat kokoontuneet aterialle, ja Paholainen oli jo pannut Juudaksen, Simon Iskariotin pojan, sydämeen ajatuksen, että tämä kavaltaisi Jeesuksen. Jeesus tiesi, että Isä oli antanut kaiken hänen valtaansa ja että hän oli tullut Jumalan luota ja oli nyt palaamassa hänen luokseen. Niinpä hän nousi aterialta, riisui viittansa ja kietoi vyötäisilleen pellavaliinan. Sitten hän kaatoi vettä pesuastiaan, rupesi pesemään opetuslasten jalkoja ja kuivasi ne vyötäisillään olevalla liinalla (Joh. 13:2-5)

Jeesus siis riisuutui normaaleista vaatteista ja pukeutui kuin palvelusorja, kietoi pitkän pellavaisen liinaan vyötäisilleen siten, että liinaa jäi paljon vapaaksi, pyyheliinaksi.

Jalkojen pesu oli halvimman orjan työtä. Ja kuitenkin Jeesus ryhtyi siihen, tietäen tulleensa Jumalan luota ja palaavansa hänen luokseen, siihen kaikkivaltiuteen, joka hänellä Jumalan Poikana ja kaiken luoneena Sanana oli. Se oli sitä, mistä Johannes pari vuotta aiemmin kirjoitti: ”Hän osoitti heille täydellistä rakkautta loppuun asti.”

Pietari vastustelee

Kun Jeesus tuli Simon Pietarin kohdalle, tämä sanoi: ”Herra, sinäkö peset minun jalkani?” (Joh. 13:6)

Pietari koki tilanteen hyvin kiusallisena. Jeesus oli hänen Herransa ja mestarinsa ja opettajansa, ja nyt hän oli hänen edessään, orjana, hoitelemassa orjan alamaisia tehtäviä. Hän, Messias, kunnian kuningas!

Jeesus vastasi: "Tätä, minkä nyt teen, sinä et vielä käsitä, mutta myöhemmin sinä sen ymmärrät." (Joh. 13:8)

Tällä Jeesus viittasi tietenkin siihen, että kun hän nousisi kuolleista ja Pyhä Henki vuodatettaisiin, Pietari alkaisi vähitellen käsittää, mitä Jeesuksen teko merkitsi. Ymmärtäisi sen, mitä varten Jumalan Pojan koko maanpäällinen elämä oli ollut yhtä alentumista ja kunniaista tyhjentymistä toisten puolesta.

Pietari sanoi hänelle: "Sinä et ikinä saa pestä minun jalkojani!" (Joh. 13:9)

Mutta Pietari oli kovapäinen mies, tyypillinen ”kaikki tai ei mitään” –tyyppi. Sellaisia on Suomessakin, mutta minä olen siinä käsityksessä, että Lähi-idän miehissä tällaista luonnetta on vielä Suomeakin enemmän.

Jeesus vastasi: "Jos minä en pese sinua, ei sinulla ole sijaa minun luonani." (Joh. 13:8)

Tämä tarkoittaa tietenkin sitä, että ihminen voi olla Jeesuksen yhteydessä ainoastaan ja vain, jos sallii sen, että Jeesus puhdistaa ja vapauttaa hänet synneistä ja syyllisyydestä verellään ja ristinkuolemallaan. Jeesus ei anna mitään painoarvoa esimerkiksi sille, että ihminen haluaa olla ”kulttuurikristitty” ja arvostaa kirkon tekemää diakoniaa, vaikka ei uskokaan Jeesukseen. Jos ihminen ei halua olla Jeesuksen puhtaaksi pesemä, hänellä ei ole sijaa Jeesuksen luona. On otettava vastaan se täydellinen rakkaus, jota Jeesus osoitti omilleen kuolemalla heidän puolestaan.

Silloin Simon Pietari sanoi: "Herra, älä pese vain jalkojani, pese myös kädet ja pää." (Joh. 13:9)

Tässä Pietarin ”kaikki tai ei mitään” -luonne alkaa jo mennä ihan naurettavaksi. Tai sitten kyse on siitä, että hän ei ymmärrä Jeesuksen sanojen vertauskuvallisuutta eli sitä, että kyse ei loppujen lopuksi ole vesipesusta vaan siitä, että Jeesus puhdistaa meidät synneistämme alentumalla orjaksi ja ristinkuolemaan.

Tähän Jeesus vastasi: "Se, joka on kylpenyt, ei tarvitse pesua, hän on jo puhdas. Ja te olette puhtaita, ette kuitenkaan kaikki." Jeesus tiesi, kuka hänet kavaltaisi, ja siksi hän sanoi, etteivät he kaikki olleet puhtaita. (Joh. 13:10-12)

Jeesus ei siis lähtenyt mukaan Pietarin inttämiseen eikä suostunut pesemään hänen päätään ja käsiään. Se olisi sotkenut vertauskuvan, sen, että Pietarin ja jokaisen Jeesuksen opetuslapsen tulee hyväksyä ja ottaa vastaan se, että heidän Herransa ja Mestarinsa on alentunut orjaksi ja kuolemaan heidän puolestaan. Sen perusteella ihminen on Jumalan edessä puhdas. Juudas Iskariot ei ollut, sillä hän ei sydämessään hyväksynyt Jeesusta eikä hänen uhriaan.

Esimerkki meille kristityille

Pestyään heidän jalkansa Jeesus puki viitan ylleen ja asettui taas aterialle. Hän sanoi heille: "Ymmärrättekö te, mitä teille tein? Te puhuttelette minua opettajaksi ja herraksi, ja oikein teette: sehän minä olen. Jos nyt minä, teidän herranne ja opettajanne, olen pessyt teidän jalkanne, tulee myös teidän pestä toistenne jalat. Minä annoin teille esimerkin, jotta tekisitte saman minkä minä tein teille. Totisesti, totisesti: ei palvelija ole herraansa suurempi eikä lähettiläs lähettäjäänsä suurempi. Kun te tämän tiedätte ja myös toimitte sen mukaisesti, te olette autuaat (Joh. 13:13-17)

Jeesus antoi meille esimerkin siitä, että meidän, hänen seuraajiensa, tulee palvella toinen toistamme nöyrinä. Meidän ei tule elää siten, että etsimme keinoja sille, miten voisimme käyttää valtaa toinen toistamme vastaan.

Miten vaikeaa tämä onkaan! Paljon helpommin käy niin, että loukkaus kostetaan loukkauksella. Paljon helpommin käy niin, että nöyryyttäkin käytetään siihen, että sen avulla saa kristillisiä kuntoisuuspisteitä ja valtaa yli toisten kristittyjen.

Jeesuksen edessä kaikki tällainen joutuu häpeään. Hän ei juonitellut, hän ei nöyristellyt. Hän riisuutui vallastaan ja kunniastaan ja alentui orjana asemaan ja palveli opetuslapsiaan. Se ei ollut ovela strategia vallan saamiseksi. Hän ei sellaisia tarvinnut. Hänellä oli jo kaikki valta. Siitä huolimatta hän osoitti omilleen täydellistä rakkautta loppuun asti; esimerkiksi meille, että me toimisimme toisia kristittyjä kohtaan samoin.

Tämä oli ennustettu

"Minä en sano tätä teistä kaikista. Tiedän kyllä, ketkä olen valinnut. Tämän kirjoitusten sanan on käytävä toteen: 'Ystäväni, joka söi minun pöydässäni, on kääntynyt minua vastaan.' (Joh. 13:18)

Noissa Jeesuksen sanoissa, joilla hän tarkoitti kavaltajaansa, Juudas Iskariotia, on viittaus Psalmiin 49:

Kaikki minun vihamieheni minusta keskenään kuiskuttelevat ja hankitsevat minulle paha: "Jokin parantumaton paha on häneen tarttunut, ja siitä, missä hän makaa, hän ei enää nouse". Ystäväni, johon minä luotin, joka minun leipääni söi, nostaa kantapänsä minua vastaan. (Ps. 49:8-10)

Näin piti käydä. Jeesus tahtoi sanoa, että tilanne oli Jumalan hallinnassa; siitäkin huolimatta, että pian tapahtuisi sellaista, että kaikkien mielestä Jumala oli täydellisesti hylännyt Jeesuksen.

Minä sanon tämän teille jo nyt, ennen kuin ennustus toteutuu, jotta sen toteutuessa uskoisitte, että minä olen se joka olen. (Joh. 13:19)

Hän tarkoitti, että opetuslapset tulisivat ylösnousemuksen jälkeen muistamaan hänen sanansa ja tajuamaan, että kaikki oli käynyt niin kuin pitikin. Se osoittaisi, että Jeesus on ”se, joka minä olen”. Tässä on jälleen viittaus 2. Mooseksen kirjan kertomukseen, jossa Israelin Jumala ilmaisi Moosekselle nimensä ”Minä olen se, joka minä olen” (JHWH).

Jeesus siis oli Herra itse, hän, joka oli lunastanut Israelin Egyptin orjuudesta. Nyt hän oli orjan asemassa, viimeisellä ateriallaan ennen kauheaa kuolemaansa ristillä omiensa puolesta.

Totisesti, totisesti: joka ottaa vastaan sen, jonka minä lähetän, ottaa vastaan minut, ja joka ottaa minut vastaan, ottaa vastaan sen, joka on minut lähettänyt." (Joh. 13:20)

Nämä sanat ovat tässä yhteydessä aika yllättävät. Miten ne oikein liittyvät siihen, mistä Jeesus välittömästi edellä ja niiden jälkeen sanoo?

Emme osaa vastata tähän ja jätämme asian lukijoiden pohdittaviksi. Vastauksen voi lähettää osoitteeseen sammeli.juntunen@evl.fi. Mielestämme kunnollisen vastauksen lähettäneiden kesken arvotaan 1 kappale Sammeli Juntusen uutta kirjaa *Jumalasta VOI puhua*. Sen saamista varten vastaukseen pitää tietenkin liittää postiosoite.

Kysymys siis kuuluu: Miten nämä Johanneksen evankeliumin luvun 13 jakeen 20 sanat liittyvät tekstin välittömään asiayhteyteen: ” Totisesti, totisesti: joka ottaa vastaan sen, jonka minä lähetän, ottaa vastaan minut, ja joka ottaa minut vastaan, ottaa vastaan sen, joka on minut lähettänyt." (Joh. 13:20) Ja vastausosoite on sammeli.juntunen@evl.fi.